

بررسی انگیزه‌ها و دلایل حضور داوطلبان در نهمین المپیاد ورزشی دانشگاه‌های سراسر کشور

دکتر طهمورث نورایی^۱

اقدس حسینی^۲

الهه ضیغم پور^۳

دکتر کوروش قهرمان تبریزی^۴

چکیده

هدف: پژوهش حاضر به بررسی انگیزه‌ها و دلایل حضور داوطلبان در نهمین المپیاد ورزشی دانشگاه‌های سراسر کشور (دختران) پرداخته است. سازمان‌های داوطلبانه با شعار) یک نفر برای همه و همه برای یک نفر (ریشه ۳۰۰۰ ساله در تاریخ بشری دارند. نیروهای داوطلب مجموعه مهمی از منابع انسانی سازمان‌های ورزشی و تفریحی جهان محسوب می‌شوند. در المپیک زمستانی لیک پلاسید ۱۹۸۰ به طور رسمی نیروهای داوطلب حضور داشتند. مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که در کشور آمریکا در سال ۱۹۹۶، ۱۲۷ میلیون نفر با میانگین ۳ ساعت در هفته در فعالیت داوطلبی شرکت کرده‌اند که حدود ۲۵ میلیون نفر آن‌ها در فعالیت‌های ورزشی نقش داشتند. در بازی‌های المپیک آتلانتا از مجموع ۱۰۰ هزار نفر ۴۷۶۰۰ نفر، نیروی داوطلب بودند.

روش: حدود ۴۰۰ دانشجو به طور داوطلبانه در برگزاری مسابقات ورزشی دانشجویان سراسر کشور (المپیاد نهم) شرکت داشتند. این تحقیق به دنبال بررسی دلایل و انگیزه‌های حضور این نیروهای داوطلب بود. ۱۰۷ نمونه آماری با استفاده از پرسش‌نامه محقق ساخته با روایی ۰.۸۲ و پایایی ۰.۸۶ مورد بررسی قرار گرفتند. میانگین سن آزمودنی‌ها ۲۲ و از این تعداد ۱۲/۵ درصد مرد و ۸۷/۵ درصد زن بودند.

یافته‌ها: ۸۷/۵ درصد آزمودنی‌ها، علاقه‌مند به حضور رسمی در یک سازمان داوطلبی ورزشی بودند. یافته‌ها نشان داد ۵۶/۷ درصد از آزمودنی‌ها برای کسب تجربه، ۱۶/۳ درصد با توجه به علاقه شخصی در مسابقات حضور داشتند. یافته‌ها نشان داد که حدود ۳۳ درصد آشنایی با نحوه برگزاری مسابقات، ۱۴ درصد برای افزایش اعتماد به نفس و بهبود فعالیت‌های اجتماعی ۱۴ درصد را به عنوان مهم‌ترین تجربه خود بیان کردند. همچنین در رابطه با دلایل حضور: ۳۱/۷ درصد مشارکت اجتماعی، ۱۹/۲ درصد علاقه به فعالیت‌های مهیج ۲۲/۱ درصد علاقه به کمک‌رسانی و حدود ۶/۷ درصد علاقه به ارزشمند بودن را مطرح کردند.

نتیجه‌گیری: نتایج نشان دادند که مهم‌ترین دلایل حضور داوطلبان در المپیاد نهم مشارکت اجتماعی، خدمت به دیگران و داشتن علاقه به فعالیت‌های مهیج بوده است. اطلاعات به دست آمده از تحقیق، حاکی از آن است که مهم‌ترین انگیزه‌های شرکت داوطلبان در المپیاد، کسب تجربه، علاقه شخصی و آشنایی با مدیریت است. همچنین در ارتباط با نوع تجربیات کسب شده توسط

۱. استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان

۲. کارشناس تربیت بدنی

۳. کارشناس آموزشی دانشگاه شهید باهنر کرمان

۴. استادیار دانشگاه شهید باهنر کرمان

داوطلبان نتایج نشان می‌دهد که امور مدیریت، افزایش اعتماد به نفس و بهبود فعالیت‌های اجتماعی از جمله موارد عمده مورد توجه داوطلبان بوده است. این نتایج می‌تواند در المپیادهای دیگر و سایر فعالیت‌های داوطلبی مورد توجه مسئولان و داوطلبان قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: نهضت داوطلبان، المپیاد دانشجویی، داوطلب.

مقدمه

کشورهای توسعه یافته بر پایه پژوهش‌های علمی در بخش نیروهای انسانی سرمایه‌گذاری‌های زیادی انجام داده‌اند و در این حوزه، پیشرفت‌های چشمگیری داشته‌اند. سازمان‌های غیر دولتی به نام سازمان‌های داوطلبانه با شعار (یک نفر برای همه و همه برای یک نفر) ریشه ۳۰۰۰ ساله در تاریخ بشری دارند. به لحاظ تاریخی در قرن بیستم این مفهوم به سال ۱۹۸۰ در المپیک زمستانی لیک پلاسید^۱ مربوط می‌شود که برگزاری بازی‌ها به کمک داوطلبان انجام شد (۱).

تعاریف متعددی برای داوطلبی و داوطلب شدن وجود دارد. از دیدگاه ویلیام و جکسون (۱۹۸۱)^۲ داوطلب، کسی است که بنا به دلایل مختلف آزادانه و با میل شخصی برای انجام کار و فعالیت متعهد می‌شود. در تعریف دیگری از همین شخص آمده که داوطلبان زمان، تلاش و پول زیادی در راستای حرکت به سوی اهداف شخصی و موفقیت بزرگ سازمانی هزینه می‌کنند (۲).

آندروف (۱۹۹۴)^۳، معتقد است تفکر مردم سالارانه که بر مبنای آن فرد برای ارضای نیازهای درونی و علاقه به سود بردن در خدمت جامعه قرار می‌گیرد زمینه مناسبی برای کار داوطلبی در این کشورها شده است این سهم به وضعیت اجتماعی، اقتصادی و ویژگی‌های فرهنگی هر کشوری وابسته است (۲). از جمله دلایل شرکت داوطلبان در فعالیت‌های داوطلبانه از دیدگاه کلاری و همکاران (۱۹۹۸)^۴، دستیابی به اهداف مهم روانی و جستجوی ارضای انگیزه‌های متفاوت می‌باشد (۳).

ویژگی‌های یک سازمان داوطلب، آن است که خودجوشند؛ نیکوکاران داوطلب اعضای آن هستند؛ به هیچ یک از تشکلهای سیاسی وابسته نیستند؛ عام‌المنفعه هستند و سودی به اعضای آن تعلق نمی‌گیرد. سعی در رفع بخشی از مشکلات جامعه دارند و اصل خیرخواهی و پذیرش مسؤلیت اجتماعی در تمامی فرایندهای تصمیم‌گیری در آن‌ها حاکم است (۱).

رنو (۱۹۹۹)^۵، سه دوره پایه را در آموزش داوطلبان مطرح می‌کند: یک دوره فرهنگی شامل اشاعه اطلاعاتی درباره تاریخ المپیک‌های باستان و نوین و آشنایی با نهضت المپیزم. یک دوره نظری برای فعالیت‌ها، وظایف و کارکردها و نهایتاً یک دوره عملی آموزش مهارت‌ها. پژوهش مورنو در همین سال نشان می‌دهد که دلایل اهمیت نهضت داوطلبی به عنوان بخشی از جنبش المپیک امروز و فردا عبارتند از: دلایل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، که از دیدگاه سیاسی نهضت داوطلبی افراد را به هم نزدیک می‌کند تا یک پروژه خاصی را اجرا نمایند (۱).

الگوی روان‌شناختی و انگیزشی افراد داوطلب به اندازه زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی آن‌ها حائز اهمیت است. مردم در بسیاری از جهات نظیر رفتارها، عقاید، شخصیت و.. با یکدیگر تفاوت می‌کنند که این

1. Leekpelasid
2. Wiliam&Jakson
3. Androf
4. Clary et al
5. Morno

تفاوت‌ها، نشان‌دهنده متفاوت بودن انگیزه‌های داوطلبان می‌باشد که بر مدیریت منابع انسانی هم تأثیر می‌گذارد. اموتو و اشنايدر (۱۹۹۴)^۱، معتقدند که داوطلبان با انگیزش قوی، نسبت به آن‌هایی که در طی فعالیت به نیازهایشان دسترسی نداشتند، به مدت طولانی‌تری خدمت می‌کنند (۴). اسمیت (۱۹۸۱)^۲ و ناک پرنسکی (۱۹۸۴)^۳، عوامل برانگیزاننده را سه مورد می‌دانند: دلایل سودگرایانه (یعنی چه به عنوان بخشی از وظایف خانوادگی و چه تحت عنوان ارتقای سرمایه‌های انسانی خود مثل مهارت، دانش و تجربه)، دلایل عاطفی (یعنی ارضای نیازهای خود به منظور دوستی، رفاقت و موقعیت اجتماعی) و دلایل هنجاری (یعنی نیاز به انجام کارهای خوب و...) (۱). بردنی (۱۹۹۳)^۴، فارل و جانسون و توینام (۱۹۹۸)^۵، در بیشتر مطالعاتشان اهداف انگیزشی افراد را که چرا خدمات مختلفی را به سازمان‌ها ارائه می‌کنند، بررسی و طبقه‌بندی می‌کنند. یکی از انگیزه‌های اصلی برای داوطلب شدن، اهداء یک چیز با ارزش به جامعه است. کمک‌رسانی به مردم و سودرسانی به جامعه (انگیزه نوع دوستی) از جمله دلایل ثابتی برای پاسخ به این سؤال که چرا افراد داوطلب می‌شوند، می‌باشد (۵، ۶). بنا به گفته گیلسپی و کینگ (۱۹۸۵)^۶، از جمله فاکتورهای انگیزشی برای انجام کار داوطلبی، ماهر شدن در کار، سنجیدن توانایی شغلی یا ایجاد سابقه کاری می‌باشد (۷). همچنین از دیدگاه پرستبای و همکاران (۱۹۹۰)^۷، از جمله فاکتورهای انگیزشی برای رفتار داوطلبان، ایجاد فرصتی برای تعامل اجتماعی در یک تیم محیطی در طول فعالیت غیر انتفاعی می‌باشد (۸). کاهش ریسک تحلیل رفتگی و افزایش ظرفیت کاری و ایجاد احساس موفقیت از جمله مواردی است که در نگرش و انگیزه‌های داوطلبان می‌توان مورد توجه قرار داد (۹). رالستون (۲۰۰۴)^۸ معتقد است که احساس پیوند با موضوعی خاص، احساس یگانگی با روح یا فلسفه مسابقه، احساس مسؤلیت کلی به عنوان یک شهروند بومی یا ملی از جمله انگیزه‌های مهم برای داوطلبان است (۱۰).

ناکامیجا (۱۹۹۹)^۹، اظهار نمود که بیشتر داوطلبان المپیک تمایل دارند که از ملت میزبان باشند. یکی از ویژگی‌های مهمی که می‌باید در تملک داوطلبان باشد، وطن‌پرستی است و یا به گفته راینز (۱۹۹۹)^{۱۰}، یعنی کمک به ارتقای شهر و کشور ملت میزبان. (۱۴).

داوطلب شدن رابطه بسیار قوی با سطح فرهنگ دارد، با توجه به این که ماهیت کار داوطلبی اختیاری بودن و وجود علاقه است، بعضی از مردم، فعالیت‌های بدون دستمزد و پاداش را در ورزش ترجیح نمی‌دهند. به طور مثال بنا به گفته ساندرسون و همکاران (۲۰۰۰)^{۱۱}، در کشورهایی مثل استرالیا و نیوزلند که

1. Omoto&Synder
2. Smith
3. Nakpernsk
4. Brudney
5. Farrel.Johnston&Twynam
6. Gillespie&King
7. Prestby et al
8. Ralston
9. Nakamija
10. Roinj
11. Sanderson et al

از فرهنگ ورزشی غنی برخوردارند، تعداد زیادی داوطلب در مدیریت ورزشی و مربیگری مشغول هستند. در واقع پلیکو (۱۹۹۹)^۱، معتقد است که داوطلبان المپیک را می‌توان کارکردن با بسیاری از فرهنگ‌ها در یک زمان به گونه‌ای که یکی هستند، نامید. (۱) اسلاتر (۲۰۰۲)^۲ و کاین (۲۰۰۱)^۳، اظهار داشتند که انگیزه‌های آغازین داوطلبان در طول زمان تغییر می‌کند (۱۱، ۱۲).

مطالعات انجام شده نشان می‌دهد که در کشور آمریکا در سال ۱۹۹۶، ۱۲۷ میلیون نفر با میانگین ۳ ساعت در هفته در فعالیت داوطلبی شرکت کرده‌اند که حدود ۲۵ میلیون نفر آنها در فعالیت‌های ورزشی نقش داشتند. در بازی‌های المپیک آتلانتا از مجموع ۱۰۰ هزار نفر ۴۷۶۰۰ نفر، نیروی داوطلب بودند (۱).

در حال حاضر در کشور ما نیز گام‌های مؤثری در پیشبرد نهضت داوطلبی در ورزش دانشجویی برداشته شده به گونه‌ای که دانشجویان در برنامه ریزی، سازماندهی و اجرای رویدادهای ورزشی دانشجویی به طور مستقیم وارد شده‌اند، همچنین افراد داوطلب در ورزش استان‌ها و شهرستان‌های کشور در پیشبرد امورهای ورزشی مشغول هستند که عمدتاً از علاقه‌مندان به رشته‌های ورزشی انتخاب شده‌اند.

از عوامل مؤثر بر تفاوت در انگیزه‌های افراد در خدمات داوطلبانه، اهداف و ویژگی‌های سازمانی است که در آن این گونه خدمات ارائه می‌شود. بین انگیزه‌های اصلی داوطلبان (درونی و بیرونی) در بسیج، هلال احمر و بازی‌های اسلامی تفاوت معناداری به دست آمد.

بالاترین انگیزه‌های درونی داوطلبان بسیج و هلال احمر به ترتیب، عمل به یک رسم و ارزش خانوادگی که دارای ماهیت مذهبی، اعتقادی و انقلابی و کسب تجربه‌های عملی و آموزنده و تجارب گذشته فرد یا خانواده در انجام خدمات انسانی داوطلبانه می‌باشد. بالاترین انگیزه درونی داوطلبان چهارمین دوره بازی‌های اسلامی زنان داشتن فرصت اوقات فراغت بیشتر و تجربه‌های قبلی خود، فامیل یا دوستان در این گونه فعالیت‌ها بوده است.

نوابی‌نژاد (۱۳۸۴)^۴، معتقد است؛ بالاترین انگیزه‌های بیرونی داوطلبان بسیج، حضور و تشویق بستگان و دوستان با توجه به ماهیت مذهبی - انقلابی بودن این نهاد است. بالاترین انگیزه بیرونی داوطلبان هلال احمر ماهیت و ارزش کار و خدمات داوطلبانه و تلاش برای موفقیت در خدمت‌رسانی به نیازمندان بوده است. بالاترین انگیزه بیرونی داوطلبان در چهارمین دوره بازی‌های اسلامی زنان تجارب قبلی دوستان و بستگان با هدف برخوردار از پویایی، هیجان، تحرک و شادابی که ماهیات فعالیت‌های ورزشی است (۱۳). پرسش‌های زیادی در رابطه با دیدگاه‌ها، علائق و دلایل حضور داوطلبان در المپیاد نهم، سوابق فعالیت داوطلبی، احساس رضایت آن‌ها نسبت به کار انجام شده در دوره المپیاد، تأثیر حمایت‌های مالی در ایجاد انگیزه برای داوطلبان، تناسب کار با تخصص داوطلبان، امکان بروز خلاقیت‌ها و همچنین دیدگاه‌های داوطلبان در مورد زمان برنامه‌ریزی برای داوطلبان، شیوه ی برخورد میهمانان و مسؤولان با آن‌ها، احساس مؤثر بودن و... وجود دارد. این تحقیق به دنبال روشن‌سازی برخی از پرسش‌های فوق است.

1. pliko
2. Slauther
3. Coyne

روش تحقیق

با توجه به هدف تحقیق مبنی بر بررسی انگیزه‌ها و دلایل حضور دانشجویان داوطلب در نهمین المپیاد ورزشی دانشجویان، تحقیق انجام شده از نوع تحقیقات توصیفی - میدانی است. جامعه آماری مورد نظر این تحقیق کلیه داوطلبان شرکت کننده در المپیاد نهم (۳۶۵ نفر شامل ۱۹۰ نفر زن و ۱۷۵ نفر مرد) هستند. نمونه آماری تعداد ۱۵۰ دانشجوی داوطلب بودند که به روش تصادفی انتخاب شده‌اند. از تعداد پرسش‌نامه‌های داده شده به داوطلبان ۱۰۷ پرسش‌نامه عودت داده شد.

ابزار اندازه‌گیری متغیرهای تحقیق

پرسش‌نامه محقق ساخته شامل اطلاعات فردی شامل مشخصات فردی است که براساس نیاز تحقیق به اطلاعات مربوط به ویژگی‌های فردی آزمودنی‌ها به وسیله محققین آماده شده است. این پرسش‌نامه با تعداد ۳۳ سؤال منعکس کننده انگیزه‌ها و دلایل شرکت داوطلبان در نهمین المپیاد ورزشی دانشجویان است. روایی پرسش‌نامه با استفاده از نظر متخصصان ۰.۸۲ و پایایی درونی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ۰.۸۶ به دست آمد.

روش آماری

در این پژوهش از آمار توصیفی برای توصیف داده‌ها استفاده شده است. به منظور سازمان دادن، خلاصه کردن، طبقه‌بندی نمره‌های خام و توصیف اندازه‌های نمونه شامل میانگین و درصد فراوانی از آمار توصیفی استفاده و نتایج با رسم نمودار و تنظیم جداول ارائه شده است. همچنین برای استنباط نتایج از آزمون مجذور خی استفاده شد.

یافته‌ها

از مجموع کل نمونه‌های آماری ۱۲/۵ مرد و ۸۷/۵ درصد زن بودند. میانگین سن داوطلبان ۲۲ سال بود. ۹۴/۲ از داوطلبان مجرد و بقیه متاهل بودند. محل تولد ۵۱/۹ درصد از داوطلبان و محل سکونت ۵۱ از آن‌ها شهرهمدان بود. رشته تحصیلی ۵۹/۶ از داوطلبان تربیت بدنی و بقیه غیر تربیت بدنی بودند. مقطع تحصیلی ۸۹/۴ از داوطلبان کارشناسی و بقیه در مقطع کارشناسی ارشد، کاردانی و دبیرستان بودند. ۳۰/۸ از داوطلبان سال دوم دانشگاه بودند. ۶۳/۵ از داوطلبان سابقه فعالیت ورزشی داشتند. سابقه فعالیت ورزشی ۲۶ درصد از آن‌ها در سطح آموزشگاه‌ها، ۸/۷ در سطح ناحیه، ۷/۷ در سطح منطقه، ۱۳/۵ در سطح استانی، ۱۵/۴ در سطح کشوری و ۲۷/۹ در هیچ کدام از موارد ذکر شده فعالیت نداشتند.

- ۸۷/۵ درصد از آزمودنی‌ها اظهار تمایل برای عضویت در یک سازمان رسمی داوطلبانه را اعلام کرده‌اند.
- طبق یافته‌های به دست آمده در جدول شماره ۱، ۲۰/۲ درصد از داوطلبان قبلاً فعالیت داوطلبی در سطح دانشگاهی داشتند، تعدادی در انجمن‌های ورزشی، علمی، فرهنگی و هنری و تعدادی در زمینه بسیج دانشگاهی فعالیت داشته‌اند. همچنین ۷۱/۲ درصد از داوطلبان قبلاً هیچ گونه فعالیت در زمینه دانشگاهی و غیر دانشگاهی نداشتند و المپیاد نهم اولین تجربه فعالیت داوطلبی شان می‌باشد.

همان طور که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌نمایید، بیشترین تعداد آزمودنی‌ها در کمیته افتتاحیه و اختتامیه و کمترین آن‌ها در کمیته پشتیبانی فعالیت داشتند.

جدول ۱- سابقه فعالیت داوطلبی دانشجویان و درصد افراد شرکت‌کننده در کمیته‌های مختلف المپیاد

متغیر	درصد فراوانی	متغیر	درصد فراوانی
فعالیت دانشجویی	۲۰/۲	کمیته افتتاحیه و اختتامیه	۲۷/۹
کمک رسانی در حوادث	۳/۸	کمیته فرهنگی	۲۵/۰
عضویت در سازمان غیر دولتی	۳/۸	کمیته اجرایی	۱۹/۲
سایر موارد	۱/۰	کمیته فنی	۱۴/۵
هیچکدام	۷۱/۲	کمیته پشتیبانی	۱۳/۵

یافته‌ها نشان داد که ۵۶/۷ درصد از آزمودنی‌ها برای کسب تجربه ۱۶/۳ درصد برای علاقه شخصی و ۵/۸ درصد برای آشنایی با مدیریت و ۴/۸ درصد میل درونی برای فعالیت در المپیاد به عنوان داوطلب حضور داشتند. یافته‌های به دست آمده در جدول شماره ۲، نشان‌دهنده تجربیات به دست آمده در المپیاد به وسیله دانشجویان می‌باشد که به ترتیب اولویت عبارتند از: ۲۲/۱ درصد امور مدیریت و افزایش اعتماد به نفس، ۱۸/۳ درصد بهبود فعالیت‌های اجتماعی و ۱۲/۵ درصد آشنایی با نحوه برگزاری مسابقات را به عنوان تجربیات خود عنوان کرده‌اند.

جدول شماره ۲- دلایل، انگیزه‌ها و اهداف داوطلبان برای شرکت در المپیاد و نوع تجربیات کسب‌شده به وسیله داوطلبان

متغیرها	اولویت اول	متغیرها	اولویت اول
امور مدیریت	۲۲/۱٪	کسب تجربه	۵۶/۷٪
افزایش اعتماد به نفس	۲۲/۱٪	علاقه شخصی	۱۶/۳٪
بهبود فعالیت‌های اجتماعی	۱۸/۳٪	آشنایی با مدیریت	۵/۸٪
آشنایی با نحوه برگزاری مسابقات	۱۲/۵٪	میل درونی برای فعالیت	۴/۸٪
راهنمای تیم‌ها	۶/۷٪	علاقه به داشتن مسؤلیت	۴/۸٪
تجربه داوری	۳/۸٪	کسب توانایی	۴/۸٪
تجربه در زمینه برگزاری مسابقات	۲/۹٪	حضور در المپیاد	۳/۸٪
سایر موارد	۱۱/۶٪	آشنایی با فعالیت اجتماعی	۱/۹٪

همچنین با رجوع به جدول شماره ۳ می‌بینیم که سه اولویت اول دلایل حضور داوطلبان مربوط به مشارکت اجتماعی ۳۱/۷ درصد، ۲۲/۱ درصد خدمت به دیگران، ۱۹/۲ درصد علاقه به فعالیت‌های مهیج می‌باشد.

جدول ۳- دلایل حضور در نهضت داوطلبی

متغیرها	اولویت اول
مشارکت اجتماعی	٪۳۱/۷
خدمت به دیگران	٪۲۲/۱
علاقه به فعالیت‌های مهیج	٪۱۹/۲
احساس ارزشمند بودن	٪۶/۷
نیاز به تعلق اجتماعی	٪۶/۷
کاهش هزینه‌های مالی	٪۳/۸
علاقه به کمک رسانی	٪۲/۹
سایر موارد	٪۶/۹

فرضیه (۱): بین دیدگاه داوطلبان در ارتباط بین تجربه حضور آن‌ها با ارتقا کیفی مسابقات تفاوت معنی داری وجود ندارد.

همان طور که در جدول شماره ۴ مشاهده می‌شود با توجه به نتایج به دست آمده ($\chi^2 = 116/358$) و $p=0/001$ فرضیه صفر رد می‌شود، به این معنا که بین دیدگاه آزمودنی‌ها در رابطه با تجربه حضور آن‌ها با ارتقای کیفی مسابقات تفاوت معنی داری وجود دارد.

جدول ۴- جدول دو جهت مقایسه دیدگاه آزمودنی‌ها در ارتباط با تجربه حضور و ارتقای کیفی مسابقات

دامنه فراوانی	خیلی زیاد	زیاد	تا حدی	کم	خیلی کم	χ^2	p
FO	٪۴۱/۳	٪۴۰/۴	٪۱۴/۵	٪۱/۰	٪۲/۸	۱۱۶/۳۵۸	۰/۰۰۱
FE	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰		

فرضیه (۲): بین دیدگاه داوطلبان در رابطه با میزان استفاده از تخصص و تجربه آن‌ها، تفاوت معنی داری وجود ندارد.

همان طور که در جدول شماره ۵ مشاهده می‌شود، با توجه به نتایج به دست آمده ($x^2=68/154$) و فرضیه صفر رد می‌شود، به این معنا که بین دیدگاه آزمودنی‌ها در رابطه با میزان استفاده از تخصص و تجربه داوطلبان، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۵ - جدول دو جهت مقایسه دیدگاه آزمودنی‌ها در ارتباط با میزان استفاده از تخصص و تجربه داوطلبان

p	X^2	خیلی کم	کم	تا حدی	زیاد	خیلی زیاد	دامنه
							فراوانی
۰/۰۰۱	۶۸/۱۵۴	%۲۰/۲	%۱۱/۵	%۴۴/۳	%۱۷/۳	%۶/۷	FO
		۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	FE

فرضیه (۳): بین دیدگاه داوطلبان در رابطه با زمان کافی برای برنامه‌ریزی، سازماندهی و آموزش، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

همان طور که در جدول شماره ۶ مشاهده می‌شود، با توجه به نتایج به دست آمده ($x^2=54/308$) و فرضیه صفر رد می‌شود، به این معنا که بین دیدگاه آزمودنی‌ها در رابطه با زمان کافی برای برنامه‌ریزی، سازماندهی و آموزش داوطلبان، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۶- جدول دو جهت مقایسه دیدگاه آزمودنی‌ها در ارتباط با زمان کافی برای برنامه‌ریزی، سازماندهی و آموزش داوطلبان

p	X^2	خیلی کم	کم	تا حدی	زیاد	خیلی زیاد	دامنه
							فراوانی
۰/۰۰۱	۵۴/۳۰۸	%۲۷/۹	%۲۶/۰	%۳۱/۷	%۱۰/۶	%۳/۸	FO
		۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	FE

فرضیه (۴): بین دیدگاه داوطلبان در رابطه با حمایت‌های مالی و ایجاد انگیزه و تداوم حضور آن‌ها، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. همان طور که در جدول شماره ۷ مشاهده می‌شود، با توجه به نتایج به دست آمده ($x^2=54/192$) و فرضیه صفر رد می‌شود، به این معنا که بین دیدگاه آزمودنی‌ها در رابطه با حمایت‌های مالی و ایجاد انگیزه و تداوم حضور داوطلبان، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۷- جدول دو جهت مقایسه دیدگاه آزمودنیها در ارتباط با حمایت‌های مالی و ایجاد انگیزه و تداوم حضور داوطلبان

p	X ²	خیلی کم	کم	تا حدی	زیاد	خیلی زیاد	دامنه
							فراوانی
۰/۰۰۱	۵۴/۱۹۲	%۱۳/۵	%۴/۸	%۱۸/۳	%۲۸/۸	%۳۴/۶	FO
		۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	FE

فرضیه (۵): بین دیدگاه داوطلبان در رابطه با میزان رضایت از نحوه برخورد ورزشکاران، مربیان و سایر شرکت‌کنندگان، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. همان‌طور که در جدول شماره ۸ مشاهده می‌شود، با توجه به نتایج به دست آمده ($p=0/001$ و $x^2=19/942$) فرضیه صفر رد می‌شود، به این معنا که بین دیدگاه آزمودنی‌ها در رابطه با میزان رضایت از نحوه برخورد ورزشکاران، مربیان و سایر شرکت‌کنندگان، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۸- جدول دو جهت مقایسه دیدگاه آزمودنی‌ها در ارتباط با میزان رضایت از نحوه برخورد ورزشکاران، مربیان و سایر شرکت‌کنندگان

p	X ²	خیلی کم	کم	تا حدی	زیاد	خیلی زیاد	دامنه
							فراوانی
۰/۰۰۱	۱۹/۹۴۲	%۱۵/۴	%۱۴/۴	%۳۲/۷	%۲۷/۹	%۹/۶	FO
		۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	FE

فرضیه (۶): بین دیدگاه داوطلبان در رابطه با زمینه بروز خلاقیت در دوره فعالیت داوطلبی آن‌ها در المپیا، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. همان‌طور که در جدول شماره ۹ مشاهده می‌شود، با توجه به نتایج به دست آمده ($p=0/001$ و $x^2=55/692$) فرضیه صفر رد می‌شود، به این معنا که بین دیدگاه آزمودنی‌ها در رابطه با زمینه بروز خلاقیت در دوره فعالیت داوطلبی آن‌ها در المپیا، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۹ - جدول خی دو جهت مقایسه دیدگاه آزمودنی‌ها در ارتباط با زمینه بروز خلاقیت در دوره فعالیت داوطلبی آن‌ها در المپیاد

p	X ²	خیلی کم	کم	تا حدی	زیاد	خیلی زیاد	دامنه
							فراوانی
۰/۰۰۱	۵۵/۶۹۲	%۱۸/۳	%۱۶/۳	%۴۱/۴	%۱۶/۳	%۷/۷	FO
		۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	FE

فرضیه (۷): بین دیدگاه داوطلبان در رابطه با علائق و نگرش آن‌ها نسبت به نهضت داوطلبی و جهت آن در المپیاد، تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. همان‌طور که در جدول شماره ۱۰ مشاهده می‌شود، با توجه به نتایج به دست آمده ($x^2=56/385$ و $p=0/001$) فرضیه صفر رد می‌شود، به این معنا که بین دیدگاه آزمودنی‌ها در رابطه با علائق و نگرش آن‌ها نسبت به نهضت داوطلبی و جهت آن در المپیاد، تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

جدول ۱۰ - جدول خی دو جهت مقایسه دیدگاه آزمودنی‌ها در ارتباط با علائق و نگرش آن‌ها نسبت به نهضت داوطلبی و جهت آن در المپیاد

p	X ²	خیلی کم	کم	تا حدی	زیاد	خیلی زیاد	دامنه
							فراوانی
۰/۰۰۱	۵۶/۳۸۵	%۶/۷	%۱۶/۳	%۳۱/۸	%۳۴/۶	%۱۰/۶	FO
		۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	FE

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان دادند که درصد بیشتری از داوطلبان المپیاد را دختران تشکیل می‌دادند که با توجه به این که المپیاد نهم در بخش‌های دختران و پسران در دو شهر متفاوت (همدان و یزد) برگزار گردید درصد بالایی از نیروهای داوطلب در المپیاد همدان را دختران تشکیل می‌دادند.

یافته‌های پژوهش نشان داده است که میانگین سن داوطلبان شرکت‌کننده در نهمین المپیاد ۲۲ سال بوده که می‌توانیم این چنین استنباط کنیم، توانایی دانشجویان جوان در انجام فعالیت‌های داوطلبانه زیاد می‌باشد و مسؤولان و مدیران برای به کارگیری هرچه بهتر این نیرو باید به این امر، توجه اساسی داشته باشند.

با توجه به این که ۵۱ درصد از دانشجویان داوطلب اهل همدان بودند، بیانگر وجود پتانسیل قوی برای انجام فعالیت‌های داوطلبی در بین نیروهای بومی است.

نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که ۸۷/۵ درصد از آزمودنی‌ها، اظهار تمایل برای عضویت در یک سازمان رسمی داوطلبانه را اعلام کرده‌اند، در نتیجه باید مدیران با توجه به عدم وجود یک سازمان داوطلبی در حوزه ورزش دانشجویی از فرصت حاضر برای تأسیس سازمان دانشجویی داوطلبان زمینه‌های لازم را فراهم نمایند.

اطلاعات به دست آمده حاکی از آن است که بیشترین تعداد داوطلبان در دوره المپیاد مربوط به کمیته افتتاحیه و اختتامیه می‌باشد. نتایج با توجه به محدودیت زمان، بیانگر عدم برنامه‌ریزی دقیق‌تر برای به کارگیری داوطلبان در تمام حوزه‌های کاری و تراکم فعالیت در کمیته افتتاحیه و اختتامیه است. نیروهای برنامه ریز المپیادهای بعدی باید زمان مناسب برای سازماندهی داوطلبان بر اساس تخصص و علائق آن‌ها را مد نظر داشته باشند.

نتایج به دست آمده از تحقیق نشان دادند که سابقه فعالیت داوطلبی داوطلبان شرکت‌کننده در المپیاد نهم به میزان قابل توجهی کم بوده و در حوزه فعالیت ورزشی اصلاً وجود نداشته است. این موضوع می‌تواند نوعی بی‌توجهی به پتانسیل جوانان در مدارس و دانشگاه‌ها باشد که مسؤولان می‌توانند با برنامه‌ریزی‌های مناسب از مشارکت جوانان در فعالیت‌های اجتماعی از جمله مسابقات ورزشی بهره لازم را بگیرند.

اطلاعات به دست آمده از تحقیق، حاکی از آن است که مهم‌ترین دلایل برای شرکت داوطلبان در المپیاد کسب تجربه، علاقه شخصی و آشنایی با مدیریت می‌باشد که مسؤولان باید به این امر توجه کنند و با ایجاد زمینه‌های مناسب دانشجویان بیشتری را به سمت فعالیت‌های داوطلبانه سوق دهند.

نتایج به دست آمده از نوع تجربیات کسب شده به وسیله داوطلبان، بیانگر آن است که امور مدیریت، افزایش اعتماد به نفس و بهبود فعالیت‌های اجتماعی از جمله موارد عمده مورد توجه داوطلبان بوده است. این نتایج می‌تواند در المپیادهای دیگر و سایر فعالیت‌های داوطلبی مورد توجه مسؤولان و داوطلبان قرار گیرد.

همچنین نتایج نشان دادند که مهم‌ترین دلایل حضور داوطلبان در المپیاد نهم مشارکت اجتماعی، خدمت به دیگران، داشتن علاقه به فعالیت‌های مهیج بوده است. نتایج به دست آمده با مبانی نظری علل و انگیزه‌های حضور داوطلبان همخوانی دارد (حمیدی ۱۳۸۴).

آزمون فرضیه ۱ نشان داد که بین دیدگاه آزمودنی‌ها در رابطه با تجربه حضور و ارتباط آن با افزایش کیفیت مسابقات، تفاوت معنی‌داری وجود دارد. با توجه به جدول شماره ۴، دیدگاه دانشجویان از حضور در المپیاد نهم مثبت بوده و می‌تواند این تجربه در سایر فعالیت‌های ورزشی مورد توجه قرار گیرد. با توجه به یافته فوق به نظر می‌رسد بهره‌گیری از نیروهای داوطلب در المپیادهای آینده می‌تواند در افزایش کیفیت و بهبود فعالیت‌ها و همچنین سایر آثار ناشی از حضور داوطلبان مورد توجه قرار گیرد.

آزمون فرضیه ۲ نشان داد که بین دیدگاه آزمودنی‌ها با میزان استفاده از تخصص و تجربه آن‌ها، رابطه معنی‌داری وجود دارد. با توجه به جدول شماره ۵ به نظر می‌رسد نتایج فوق مربوط به کمبود تعداد داوطلبان و گستردگی نیازهای تخصصی المپیاد باشد. از آنجا که یکی از دلایل اساسی برای داوطلب شدن، توجه به علاقه و تخصص و تجربه آزمودنی‌ها می‌باشد، بی‌توجهی به این موضوع انگیزه آزمودنی‌ها برای

انجام کار داوطلبی را کاهش می‌دهد و بر مدیریت منابع انسانی اثر منفی می‌گذارد. یافته فوق می‌تواند در جهت سازماندهی و برنامه‌ریزی دقیق‌تر به ویژه در حوزه آموزش‌های ضروری داوطلبان برای فعالیت در کمیته‌های مختلف، مسؤولان المپیادهای آتی را یاری نماید.

آزمون فرضیه ۳ نشان داد که بین دیدگاه آزمودنی‌ها در ارتباط با زمان کافی برای برنامه‌ریزی، سازماندهی و آموزش تفاوت معنی‌داری وجود دارد. با توجه به جدول شماره ۶ از دیدگاه داوطلبان مدت زمان در نظر گرفته شده برای برنامه‌ریزی، سازماندهی و آموزش کافی نبوده است، از جمله دلایل میتوان به محدودیت زمانی مسؤولان در امر برنامه‌ریزی داوطلبان اشاره کرد. این نتایج با تحقیقی که مورنو (۱۹۹۹) در رابطه با دوره‌های پایه برای آموزش آزمودنی‌ها مطرح می‌کند، همخوانی دارد. نتایج این فرضیه می‌تواند در برنامه‌های آتی مورد استفاده مدیران المپیادهای دانشجویی باشد.

آزمون فرضیه ۴ نشان داد که بین دیدگاه آزمودنی‌ها، حمایت‌های مالی (ایاب و ذهاب) با ایجاد انگیزه و تداوم حضور آن‌ها، تفاوت معنی‌داری وجود دارد. با توجه به جدول شماره ۷، آزمودنی‌ها بر این عقیده بودند که مسائل مادی از ارزش کمی و مسائلی مانند کسب تجربه و آشنایی با نحوه برگزاری مسابقات و انگیزه‌های معنوی از ارزش بیشتری نزد داوطلبان برخوردار می‌باشد. این فرضیه با تحقیق اسمیت (۱۹۸۱) و ناک پرنسکی (۱۹۸۴) در رابطه با عوامل برانگیزاننده همخوانی دارد.

آزمون فرضیه ۵ نشان داد که بین دیدگاه آزمودنی‌ها با میزان رضایت از نحوه برخورد میهمانان، ورزشکاران شرکت‌کننده، مربیان و سرپرستان تیم‌ها، تفاوت معنی‌داری وجود دارد. با توجه به جدول شماره ۸، بیشتر آزمودنی‌ها از برخورد عوامل مختلف المپیاد احساس رضایت داشتند. این نتایج، بیانگر حمایت دست اندر کاران از داوطلبان می‌باشد که می‌تواند به عنوان یافته جدید در این حوزه مورد توجه مدیران دوره‌های بعدی قرار گیرد. در عین حال با توجه به این که حدود ۲۹/۸ درصد داوطلبان از برخورد ورزشکاران شرکت‌کننده، میهمانان و مربیان و سرپرستان ابراز نارضایتی کرده‌اند، به نظر می‌رسد باید فرهنگ‌سازی در حمایت از داوطلبان و توجه جدی به شان و مقام ارزشمند آن‌ها در دستور کار برگزارکنندگان رویدادها قرار گیرد.

آزمون فرضیه ۶ نشان داد که بین دیدگاه آزمودنی‌ها با زمینه بروز خلاقیت تفاوت معنی‌داری وجود دارد. داوطلبان بر این عقیده بودند که امکان بروز خلاقیتشان در دوره المپیاد فراهم نبوده است. از جمله دلایل این امر می‌توان به نوپایی نهضت داوطلبی در رویدادهای ورزشی به ویژه المپیادهای دانشجویی مربوط دانست. المپیاد نهم، دومین تجربه جدی در بهره‌گیری از داوطلبان بود. در نتیجه به دلیل عدم اعتماد مسؤولان نسبت به دانشجویان و جلوگیری از اختلال در شرایط کاری، برای مدیران امکان استفاده از خلاقیت داوطلبان فراهم نبوده است. نتایج بیانگر این ضرورت است که در آینده مسؤولان برگزاری مسابقات با سازماندهی مناسب‌تر داوطلبان در حوزه‌های تخصصی مورد علاقه آنها، بسترسازی لازم برای افزایش اعتماد به نفس داوطلبان و امکان بروز خلاقیت بیشتر آن‌ها را فراهم سازند.

آزمون فرضیه ۷ نشان داد که بین دیدگاه‌ها، علائق و نگرش آزمودنی‌ها نسبت به نهضت داوطلبی و جهت‌گیری مثبت آن، تفاوت معنی‌داری وجود دارد. با

توجه به جدول شماره ۱۰، آزمودنی‌ها بر این عقیده بودند که دیدگاه‌ها و علائق و نگرش آن‌ها نسبت به نهضت داوطلبی در جهت مثبت تحت تأثیر قرار گرفته است. در عین حال از جمله دلایلی که حدود ۲۳ درصد از دانشجویان به میزان کم یا خیلی کم دیدگاهشان در جهت منفی تحت تأثیر قرار گرفته، می‌تواند به دلیل عدم مطابقت تخصص و انگیزه‌هایشان با کارهای اجرایی در المپیاد و عدم توجه به این موارد و برآورده نشدن سطح انتظاراتی که از المپیاد داشتند، از دلایل جهت‌گیری منفی بعضی از داوطلبان باشد؛ اما نتایج در مجموع بیانگر یک دیدگاه مثبت نسبت به تجربیات کسب شده در المپیاد نهم می‌باشد.

پیشنهادها

- پیشنهاد می‌شود مدیران فراخوان نیازهای تخصصی خود را در زمان مناسب اعلام نمایند تا از داوطلبان در تخصص‌های مورد نیاز ثبت نام به عمل آورده و زمان کافی برای آموزش و سازماندهی آنان را در اختیار داشته باشند.
- پیشنهاد می‌شود فرهنگ‌سازی در حمایت از داوطلبان در دستور کار برگزارکنندگان رویدادها قرار گیرد.
- پیشنهاد می‌شود که در انجام فعالیت‌ها به داوطلبان اختیارات کافی داده شود تا بتوانند از تخصص و توانایی و خلاقیت خود متناسب با نیاز المپیاد استفاده کنند.
- پیشنهاد می‌شود از سایر منابع داوطلبی چون: ورزشکاران، بازنشستگان، دبیران و معلمان، والدین ورزشکاران به ویژه بومی و سایر علاقه‌مندان در برنامه‌ریزی‌های مربوط به نهضت داوطلبی استفاده گردد.

منابع

۱. طالب‌پور، مهدی، داوطلب و نهضت داوطلبی در ورزش و تفریحات سالم، اصفهان، اولین کنگره ملی و بین‌المللی مدیریت ورزشی، اسفند ۸۳.
۲. مرسل، علی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد «بررسی موانع و محدودیت‌های داوطلبی در ورزش»، دانشگاه مازندران، ۱۳۸۷.
3. Clary, E., Synder, M., &Strukas, A. A. (1998). Volunteer motivations: Findings from a national survey. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 25 (4), 485-505.
4. Omoto, A. M., &Synder, M. (1995). Sustained helping without bligation:Motivation, Longevity o service,and perceived attitude change among AIDS volunteers. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68, 671-689.
5. Brudney, J. L. (1983). Volunteer involvement in the delivery of public services:advantages and disadvantages. *Public Productivity&Management Review*, 3, Spring, 283-289)
6. Farrel, J. M., Johnston, M. E., &Twynam, G. D. (1998). Volunteer motivation, satisfaction, and management at an elite sporting competition. *Journal of sport Management*,12, 288-300.
7. Gillespie, D. F., &King. A. E. (1985). Demographic understanding of volunteerism. *Journal of Sociology and Social Welfare*, 12, 798-816.
8. Prestby, J. E.,Wanersman, A., Florin, P., Rich, R., &Chavis, D. (1990). Benefits, Costs, Incentive Management and Participation in Voluntary Organizations: A Means to Understanding and Promoting Empowerment. *American Journal of Community Psychology*, 18 (1), 117-149.
9. Judy Christie. (2004). (volunteer attitudes and motivations:reaserch findigs and their application for sustainable community involvement programs in natural resource management.
10. Ralston,R,Downward,P. and Lumsdon, L. (2004) The expectation of volunteers prior to the XVII Commonwealth Games,2002: a qualitative study, *Event Management*, 9:13-26.
11. Slaughter,L. (2002) Motivation of long term volunteers at events, in University of Technology, Sydney, Australian, Center for Event Managment, Events and Place Making Conference Proceedings, 15-16 July 2002, Sydney:University of Technology,Sydney.
12. Coyne, B. S. and Coyne, E. J. (2001) Getting, keeping and caring for unpaid retention of unpaid volunteers for staging large, mass-attended, high-profile Professional Golf Association (PGA) golf tournament, *Human Resource Development International*, 4 (2):199-214.
۱۳. نوایی‌نژاد، شکوه، مقایسه انگیزه‌های حضور داوطلبانه در بازی‌های اسلامی زنان، بسیج و هلال احمر، اصفهان، اولین کنگره ملی و بین‌المللی مدیریت ورزشی، اسفند ۸۴.
۱۴. حمیدی، مهرزاد، مدیریت و طرز اجرای مسابقات ورزشی، بامداد کتاب ۱۳۸۴.